

като се намѣрятъ материали отъ Сб. Ц. Н. и извънъ Русия — въ мѣста, където той е запазенъ въ първичния си видъ. Сб. Ц. Н. е построенъ по закона на църковното осмогласие. Мелодиитъ на осемтъ гласа се движатъ въ седемтъ тона на хиполидийския тоновъ видъ (по Вознесенски): а h c d e f g, като къмъ седемтъ тона рѣдко се прибавя и q; по изключение — нѣкои мелодии достигатъ до f и b. Тонътъ h има значение на заключителенъ тонъ въ II и VI гл.—нѣщо, което се среща само въ Киевския разпѣвъ. Мелодиитъ на всички гласове се състоятъ отъ две части, съставлящи единъ периодъ, постоянно повтарящъ се въ пѣснопѣнията. Тѣ — мелодиитъ — сж плавни, по степенни, но често се срещатъ скокове и въ терца, кварта и квинта, а при смѣна на периодитъ — дори и въ октава. Когато мелодическитъ предложения въ Ст. Ц. Н. сж по-дълги отъ тѣзи на текста — последнитъ думи се повтарятъ. Ето обема на 8-тъ гласа на Сб. Ц. Н. (по Вознесенски). Първиятъ гласъ — въ обикновено положение, се движи въ пентахорда c d e f g, съ тоника d, господстващъ тонъ f, а понѣкога — е, и краенъ тонъ d. Особено то положение на гласа се състои въ понижението на мелодиитъ му на една кварта. Вториятъ гласъ обгръща тоновете h c d e f, съ тоника g, и преобладаващъ тонъ d; понѣкога сжщо е и съ заключителенъ тонъ h. Третиятъ гласъ се движи въ обема на (a h) c d e f, при тоника c, и преобладаващъ тонъ e (понѣкога и d) и съ заключителенъ тонъ d. Въ особното си положение този гласъ понижава мелодията на кварта. Четвъртиятъ гласъ се движи въ предѣлитъ на a h c d e, при тоника g, преобладаващъ тонъ d, и заключителенъ тонъ h или d. Но има пѣснопѣния въ този гласъ, които се движатъ въ предѣлитъ на g a h c d — при преобладаващъ тонъ d, или c, и съ заключителенъ тонъ h и a, а сжщо а и g. Петиятъ гласъ има движение въ предѣлитъ на тоновете a h c d e, при преобладаващъ тонъ e или d, и съ заключителенъ тонъ a. Шестиятъ гласъ има обемъ a h c d e — при тоника g, съ преобладаващъ тонъ d и c, съ заключителенъ тонъ h, а по нѣкога и d.

Седмиятъ гласъ има обемъ c d e f (g), при тоника d, господстващъ тонъ f, и заключителенъ тонъ c. Осмиятъ гласъ се движи въ обема на c d e f g — при тоника c, преобладаващъ тонъ e (понѣкога и d) и съ заключителенъ тонъ c. Това сж най-често срещащитъ се обема на гласоветъ, отъ които има много изключения. Освенъ опредѣленитъ типове на мелодическото движение, въ Сб. Ц. Н. се срещатъ и мелодически украшения или **припѣвки**, които му предаватъ разнообразие. Това разнообразие се получавало и чрезъ измѣненіята на тѣй нареченитъ „подобни“ въ всѣки гласъ. Материали отъ Сб. Ц. Н. е издирилъ и Д. Тюлевъ (съ подкрепата на Св. Синодъ на българската църква) — 2 сборника, и Алексей Шулговски (малоросъ, учителъ по музика у насъ), а върху Сб. Ц. Н. сж писали, освенъ тѣхъ, и: Добри Христовъ („Музикаленъ животъ“ — год. I, кн. 2), Иванъ Камбуровъ (Българска историческа библиотека, год. II, томъ IV) и Хр. Шалдевъ (Музикаленъ вестникъ).

Стасовъ, Владимиръ Василиевичъ — значителенъ руски художественъ и музикаленъ критикъ и писателъ, род. 14 ян. 1824 въ Петербургъ, умр. 23 окт. 1906 с. т., свършилъ правни науки, библиотекаръ на публичната библиотека въ Петербургъ. С. е авторъ на единъ голѣмъ брой биографични и исторически статии, помѣстени въ „Руския музикаленъ вестникъ“ и други руски периодически издания („Руски старини“, „Годишници на императорскитъ театри и др.“), „Каталогъ на ръкописитъ на Глинка“ (1857), „Описания на музикални автографи“ (1856). Той е билъ голѣмъ поддържникъ на „младага руска школа“ (петорката: „Балакиревъ, Бородинъ, Римски-Корсаковъ, Мусоргски и Кюи). Особено горещо се е застъпвалъ за Мусоргски, и по-специално — за поставянето на „Борисъ Годуновъ“. Той е писалъ биографии на всички членове на „петорката“, а сжщо и на Даргомижки и Серовъ. Неговитъ редица статии, подъ заглавие „Руската музика презъ последнитъ 25 години“ (1883) даватъ една много ясна картина на развитието на руската музика презъ третата чет-